

alpenkonvention • convention alpine
convenzione delle alpi • alpska konvencija

Tagung der Alpenkonferenz
Réunion de la Conférence alpine
Sessione della Conferenza delle Alpi
Zasedanje Alpske konference

XIV

28.09.2016

TOP / POJ / ODG / TDR

A10h

Rev.1

SL

OL: DE

**VZPOSTAVITEV VIRTUALNEGA ALPSKEGA OBSERVATORIJA
(VAO) KOT SREDIŠČA ZA PODNEBNE RAZISKAVE V ALPAH**

A Poročilo predsedstva

B Predlog sklepa

A Poročilo predsedstva

Alpska regija sodi k posebej podnebno občutljivim območjem Zemlje. V skladu s cilji Alpske konvencije in sklepi glede podnebnih sprememb je Stalni odbor Alpske konvencije na svoji 58. seji (Bolzano, marec 2015) podprl namen visokogorskih raziskovalnih postaj v Nemčiji, Franciji, Italiji, Avstriji, Švici in Sloveniji, da bi poglobili že začeta mednarodna sodelovanja v okviru Virtualnega alpskega observatorija (VAO) in ga razvili v središče za podnebne in visokogorske raziskave v Alpah. To bi bil tudi doprinos k izvajanju sklepov COP21 iz Pariza in Akcijskega načrta za podnebje Alpske konference. Cilji VAO so bili natančneje pojasnjeni še na nadaljnjih sejah Stalnega odbora (PC59, PC60) v Berchtesgadnu in Innsbrucku.

Osrednji sestavni del VAO je izgradnja centra za analizo podatkov AlpEnDAC (Alpine Environment Data Analysis Center), sodobne in inovativne informacijsko-tehnične infrastrukture za povezovanje raziskovalnih infrastruktur, ki sodelujejo v VAO (observatoriji, podatkovni centri, računalniški centri, itd.), ki so povezani tudi z drugimi sistemi.

Podlaga za VAO so bilateralni dogovori o sodelovanju med okoljsko raziskovalno postajo Schneefernerhaus | Zugspitze (UFS) in visokogorskimi raziskovalnimi postajami v alpskih državah ter z nadaljnjimi evropskimi partnerji z gorskimi strukturami, podobnimi Alpam. Z namenom natančnejšega in podrobnejšega napovedovanja posledic podnebnih sprememb v celotnem alpskem prostoru in na območjih, podobnih Alpam, kot je bilo doslej, izvajajo evropski partnerji skupaj znanstvene projekte. Raziskovalne aktivnosti, povezane v VAO, naj bi se nadgradile v okviru evropskih raziskovalnih programov.

Aktualne aktivnosti predsedstva

Sodelovanje s partnerji v Sloveniji in Franciji

Na podlagi pogovorov, ki so potekali 31. maja 2016 v Grenoblu, je trenutno v usklajevanju sporazum o tesnem znanstvenem sodelovanju med obema partnerjema, torej okoljsko raziskovalno postajo Schneefernerhaus | Zugspitze (UFS) in znanstvenim observatorijem Univerze v Grenoblu (OSUG). OSUG deluje pri tem kot koordinator različnih raziskovalnih ustanov in observatorijev v francoskih Alpah. Cilj je podpis sporazuma v oktobru 2016.

V luči razjasnitve formalnih vprašanj glede nadaljnjega sodelovanja UFS in slovenskih partnerjev v okviru VAO je junija 2016 potekalo srečanje pri slovenskem generalnem konzulu v Münchnu. V ospredju srečanja je bilo vprašanje, kako bi bilo mogoče v znanstvenem sporazumu upoštevati več partnerjev na slovenski strani. Poleg tega je treba izdelati krovni politič-

ni sporazum o sodelovanju med Slovenijo in Bavarsko. Obe izjavi naj bi bili prav tako podpisani v najkrajšem možnem času po Alpski konferenci.

Vzpostavitev Usmerjevalnega odbora za Virtualni alpski observatorij

Na pobudo znanstvenega koordinatorja UFS je bil sklican Usmerjevalni odbor VAO. Bistvena naloga tega Usmerjevalnega odbora bo uskladiti prihodnje raziskovalne in razvojne aktivnosti med partnerji, okrepiti sodelovanje pri skupnih raziskovalnih temah, se skupaj prijavljati za trajnostno podporo VAO pri nacionalnih in inštitucijah EU in spodbujati nadaljnji razvoj VAO v mednarodno priznano raziskovalno blagovno znamko.

Uvodno srečanje je potekalo 8. septembra 2016 v Münchnu na Bavarskem državnem ministrstvu za okolje in varstvo potrošnikov (glej zapisnik, Priloga).

Prisotni so bili udeleženci naslednjih visokogorskih observatorijev oz. raziskovalnih ustanov:

- Avstrija – meteorološki observatorij Hoher Sonnblick,
- Švica – visokogorska raziskovalna postaja Jungfrauoch Gornergrat, Univerza Bern, Paul-Scherrer-Institut,
- Italija – Evropska akademija Bozen/Bolzano (EURAC),
- Francija – znanstveni observatorij Univerze Grenoble (OSUG),
- Slovenija – Državna meteorološka služba RS, Univerza Nova Gorica,
- Nemčija – okoljska raziskovalna postaja Schneefernerhaus | Zugspitze (UFS) in predstavniki centra Alpine Environmental Data Analysis Center (AlpEnDaC),
- Gruzija – observatorij Abastumani Astrophysical Observatory, pridruženi partner.

Glavne teme tega uvodnega srečanja so bile:

- razvoj strategij za nadaljnji razvoj VAO,
- uskladitev projektnih pobud glede na obstoječe programe EU (npr. INTERREG, COST Action),
- skupna raba in vzpostavitev AlpEnDAC,
- izdelava srednje- in dolgoročnega delovnega programa za VAO.

Splošen dolgoročni cilj je vzpostavitev mednarodne raziskovalne infrastrukture, ki bo upoštevala specifične danosti in zahteve alpskega prostora in bo vpeta v ustrezne evropske raziskovalne programe.

O stanju dosedanjega sodelovanja partnerjev na področju alpskega visokogorskega in podnebne raziskovanja se bo poročalo na tretjem simpoziju VAO. Simpozij bo potekal od 27. do 31. marca 2017 na Evropski akademiji (EURAC) v Bolzanu/Boznu.

Srečanje s Stalnim sekretariatom Alpske konvencije

12. julija 2016 je na Bavarskem državnem ministrstvu za okolje in varstvo potrošnikov (StMUV) potekal pogovor med predstavniki UFS in StMUV s Stalnim sekretariatom Alpske konvencije, namestnico generalnega sekretarja, gospo Elmi. Dogovorili so se za intenzivnejše sodelovanje med VAO in Alpsko konvencijo.

V ta namen bo denimo Stalni sekretariat v svoje informacijske sisteme vključil spletne objave in novice (Newsletters) o alpskih observatorijih, ki delujejo v okviru VAO in njihovih aktivnostih, da bi tako povečal prepoznavnost VAO v kontekstu Alpske konvencije.

Poleg tega so se dogovorili, da bi močnejše povezali platformo „ABIS/SOIA“ (Sistem opazovanja in informiranja o Alpah) in center AlpEnDAC observatorija VAO v okviru tehničnih možnosti sistema „ABIS/SOIA“ in s tem povezanih aplikacij, ki jih omogoča portal WebGIS. S tem bi izboljšali in nadgradili možnosti informiranja o alpskem prostoru.

Nasprotno bo tudi VAO v svojih publikacijah, objavah na internetu, socialnih omrežjih, itd. opozarjal na tesno povezanost z Alpsko konvencijo.

B Predlog sklepa

Alpska konferenca

1. se seznani s poročilom predsedstva;
2. poziva pogodbenice in opazovalke, da podprejo sodelovanje med alpskimi visokogorskimi raziskovalnimi postajami v okviru VAO;
3. pozdravlja ustanovitev Usmerjevalnega odbora VAO;
4. prosi Evropsko unijo, da z aktivno komunikacijo observatorija VAO na ravni generalnih direktorats Evropske komisije podpre nadaljnje korake pri izgradnji mednarodne raziskovalne infrastrukture za alpske visokogorske in podnebne raziskave.